

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCCXXIX. Sepultura tyranni qui se occidit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

amisso altero filio deprecatus fuerit pro juvene. Sunt ista in aliis causis potentiora: hic pater nisi prior securo est in hoc iudicio: mentitur pro filio: non tam illi opus est opera advocati, quam fide testis.

CCCXXIX.

Sepultura tyranni qui se occidit.

QUI TYRANNUM OCCIDERIT, IN FORO SEPELIATUR. In pestilentia responsum est tyrannum occidendum. Ipse sese occidit, petunt propinqui ut in foro sepeliatur.

DECLAMATIO.

Ingens calumnia! pudet mehercule me actionis: nunc lego negabo. Quid si ostendero eum qui civitati libertatem abstulerit, qui leges sustulerit, qui templa violaverit, qui injuriis nostris iram Deorum immortalium commoverit, tyrannicidam non fuisse? Multum alioqui effecille oratione mea videbor: interpretanda nobis legis ipsius voluntas est: quid spectaverit ille qui constituebat, diligenter (ut res est) ¹ & alte exquirendum atque eruendum. Ego mihi arbitror, iudices, pauca pro legumlatore esse dicenda, ne tam obscure hoc occulteque scripsisse videatur. An non est hoc omnibus, qui modo ad intellectum sermonis pervenire possunt, lucidum atque manifestum, eum qui legem ita composuerit, ut si qui tyrannum occidisset, in foro sepeliretur, locutum de duobus? non intelligit aliquis alium esse eum qui occidat, alium qui occidatur? Argumentis scilicet agendum est, & in exemplum afferendæ aliæ quoque leges. Dicam nunc ego, QUI PULSAVERIT ALIQUEM, INJURIARUM TENEATUR. Nemo tamen tenebitur qui se ipse pulsaverit: nam illud quidem ridiculum (ut opinor) omnibus vobis futurum est, si in exemplum proximam similitudinem adduxero, ac negavero teneri lege ulla eum, qui se occiderit. Est porro hoc

¹ Ut alte exquirendum atque eruendum. post, si ad Deos existimemus pertinere primum.] Vet. cod. erudiendum, & paulo mia. Pith.

hoc manifeste reprehendendum, si ad eos existimemus pertinere præmia, ad quos poenæ pertinent. Bene scilicet de repub. meruit, quod aliquando finem imposuit harum calamitatum: illi scripta lex est. ¹ Non ille, qui componebat hæc jura, sic locutus est. Non est satis ei qui servitute reipublicæ detraxerit: qui monstra hæc, quibus libertas laborat, qui homines adversus Deorum hominumque injuriam natos, & in exemplum scelerum constitutos, quo magis ea odissemus, occiderit, dum vivit, tantum honorari non sufficiunt magistratus, nec satis sunt tituli: habeatur aliquis etiam morti honor, & ad exemplum posteritatis ostendatur in foro sepulchrum, ne quis audeat tyrannus esse: ut omnes homines monumentis hujus sciant, quibus præmiis adversus tyrannos tyrannicidæ armentur. Ita nunc hic tanquam bonus civis, ita tanquam liberator hujus civitatis honorabitur? Sic est hercule, judices, sic est: si hunc civitas non habuisset, serviremus etiam nunc, & gravissima illa tempora, quæ diu passi sumus, sustineremus. Expecto mehercule ut ² cujuslibet impudentiæ accusatores, sic quoque opus ejus augere atque exaggerare conentur. Occidit tyrannum non hunc vulgarem, & usque ad nomen tantum nocentem: Plus aliquid quam cæteris constituamus. Occidit tyrannum crudelissimum, sævissimum, expugnatorem non pudicitæ modo & patrimoniorum nostrorum & principum hujus civitatis, sed templorum omnium & cæremoniarum: nec hominibus magis quam diis immortalibus invisum. Vera sunt quidem ista, judices. Sed si velimus suum titulum reddere liberatoribus nostræ civi-

¹ Non ille qui componebat hæc jura, sic locutus est. Post hæc verba inserit Ærodius: Qui sese tyrannum occiderit, quasi consilium fuerit auctori ponere aliquid, quod negare posset in formula legis haberi. At rō Non per interrogationem accipiendum, quasi esset *Nonne*. Quod autem locutum legislatorem vult, id ita-

tim explicatur ab his, *Non est satis*, usque ad ista *tyrannicidæ armenta*. Locutus est autem ista vel apud sese, hoc est, cogitavit cum conderet legem: vel in concione ad populum, quum eam suavit. *Gron.*
² *Cujuslibet impudentiæ accusatores.* Lege, *excusatores*. Ærod.

Civitatis, illum Dii occiderunt. Non enim contenti advocati partis adversæ hac legis calumnia, etiam bene meruisse eum de reipub. nostra dicunt: quod audito responso ipse se percussit. Ego porro etiam si confiterer plurimum eum Reipub. morte sua præstitisse, non tamen inter beneficia ducerem injuriæ finem. Nunc vero quis ignorat, quam multæ eum necessitates ad exigendas à seipso poenas impulerint? Si tantum hoc dicerem, ¹ Cum salus esset propolita civitati hoc silentio ut tyrannus occideretur, quis non nostrum in arcem rueret? quis non subderet faces? quis non concremare pestem illam reipublicæ vellet? Vidit animos nostros, vidit impetum: ² non enim vulgaria sacramenta ducebant: nec ³ sicut adversus alios tyrannos tenebant, injuriæ tantum dolore urgebatur. Incredibile est quid non ausura fuerit libertatis & salutis necessitas. Quid enim dicam quam invisus ille Diis immortalibus fuerit? nos non ferebant, & patientiæ nostræ irascebantur. Si hunc tantum vitasset impetum, nihil tamen ipsi deberemus. Age illud quanquam demens & sceleratus, & furiosus, non vidit effugere se non posse, quando eum Dii immortales mori vellent? Pestilentia innocentes rapiiebantur, non mehercule aliam fuisse causam, iudices, existimo, quod huc deducti sumus. Quid? in illa labe totius civitatis, Dii immortales non tam tacite intelligi, quam publicare poenam tyranni voluerunt. Parum existimaverunt si illum alius occidisset. Ne quis itaque existimet, ultionem tantum nostram ad animos hominum pertinere. Illam illam ego, iudices,

¹ Cum salus esset propolita civitati hoc silentio.] Forte, hac conditione. Alii apud Aroditum, hac consideratione. Gronov.
² Non enim vulgaria sacramenta ducebant.] Perperam vir doctus: non enim ranti vulgaria sacramenta ducebantur. Sacramentum ducit & adigit militem ad invadendum hostem. Ita, inquit, non tralaticia & vulgares causæ nos invitabant ad tyrannum oppugnandum. Sic

decl. 305. qui paullo ante arma minore sacramento tuli. id est, non tam gravi causa bellandi. decl. 357. Accessisse novum a-mori suo sacramentum. Seneca de brevitate c. 5. tot nobiles juvenes adulterio vitut sacramento adacti. Habes & apud Florum lib. 3. 10. & 18. Idem.
³ Sicut adversus alios.] Ver. cod. adversos. Pith.

dices, jam nunc video pestilentiam. Nam si fuit causa morborum, quod homo in civitate nostra, sua tamen mente, suoque proposito arcem occupasset, quod libertatem abstulisset: quo tandem modo ulciscantur Dii immortales id, quod nos fecerimus? Corpus illud omnibus sibi que ipsi damnatum, publicis scilicet exequiis efferemus? Hoc agite, ducatur ingens funeris pompa, eat primus Senatus, & ordo ille sanctissimus, quanquam recepta modo libertate lætus, vultus tamen habituque ad moestitiam transferat: dum maxima multitudo quæque, dum universus denique populus lustret atque ambiat rogam, adjiciamus & lacrymas. Perdidimus tyrannicidam, & vindicem reipub. & libertatis auctorem: tum domum reversi narremus liberis nostris, Hæc virtus habet præmia. An aliquis etiam rostra conscendet & (qui supremus claris civibus honor habetur) advocata populi concione, laudes ejus quem in foro sepulturi sumus; concinet? Audient Dii immortales, qui nos pestilentia liberaverunt, qui gravissimos morbos propitii miserunt? Si ulla est dicenti fides, jam nunc in hac cogitatione, atque in hac rerum imagine versatur mens mea. Ex illo succenso tyranni rogo surrecturi mihi protinus morbi videntur: & quacunque feralis ille ignis in civitatem diros illos atque execrabiles diffuderit fumos, gravem quandam pestilentem nubem supra domos nostras ac tecta sessuram. Quæ tunc responsa petituri sumus? quod auxilium homines, qui hanc quoque Diis immortalibus injuriam facimus, ut videantur salutare illud Reipub. responsum pro tyranno dedisse?

CCCXXX.

I Dum maxima multitudo quæque.] Fortasse: tum maxima multitudo equites, tum universus denique populus. Gronov.